

OMNIBUSONDERZOEK 2009

GEMEENTELIJK
MINIMABELEID

Onderzoekskader	Omnibusonderzoek 2009
Opdrachtgever	Sector Samenleving (Wytze van der Veen)
Rapportage	Team Onderzoek en Statistiek (Alice Visser)
Publicatiedatum	maart 2010

Inhoud

INHOUD	3
SAMENVATTING	4
INLEIDING	5
REGELINGEN VOOR MINIMA	6
BEKENDHEID MET EN GEBRUIK VAN REGELINGEN VOOR MINIMA	6
HOE BENT U AAN DE INFORMATIE OVER DEZE REGELING(EN) GEKOMEN?	7
WAAROM HEEFT U GEEN REGELING AANGEVRAAGD?	8
DE FORMULIERENBRIGADE	8
BENT U BEKEND MET DEZE FORMULIERENBRIGADE?	8
WEET U HOE U HULP VAN DE FORMULIERENBRIGADE KUNT KRIJGEN?.....	9
BIJLAGE 1. DE VRAGENLIJST	10

Samenvatting

De gemeente Alkmaar kent in het kader van het minimabeleid een aantal speciale regelingen, zoals een collectieve ziektekostenverzekering (AZG), een bijdrage aan de vergoeding van indirecte schoolkosten voor kinderen op het voortgezet onderwijs, de bijzondere bijstand, de langdurigheidtoeslag en inkomensondersteunende maatregelen vanuit de WMO. Ook kent de gemeente sinds februari 2009 een zogenaamde formulierenbrigade die mensen helpt bij de aanvraag voor allerlei regelingen.

Regelingen voor de minima

- De bijzondere bijstand (35%) en de ziektekostenverzekeringregeling van AZG (34%) zijn onder alle Alkmaarders van 18 jaar en ouder het bekendst.
- Het ligt voor de hand dat Alkmaarders met een laag inkomensniveau¹ vaker bekend zijn met de regelingen voor minima.
- De regelingen zijn het vaakst bekend 'van horen zeggen' (37%) en van de Alkmaarse Stadskrant (25%).
- Gevraagd naar de reden waarom men geen regeling(en) heeft aangevraagd, noemt 29% van de lage inkomensgroep (o.a.) als reden dat men er geen recht op heeft (tegen 69% gemiddeld).
- 42% van de lage inkomensgroep weet niet of men er recht op heeft (tegen 21% gemiddeld)
- 17% weet niet hoe men een regeling moet aanvragen (tegen 6% gemiddeld) en
- 14% vindt de aanvraagprocedure te ingewikkeld (tegen 5% gemiddeld).

Formulierenbrigade

- 10% van de Alkmaarders van 18 jaar en ouder is bekend met de formulierenbrigade die enkele maanden vóór het onderzoek van start is gegaan.
- Respondenten met een laag inkomen (14%) resp. met een problematisch ervaren schuldenlast (17%) zijn hier vaker dan gemiddeld bekend mee. Er zijn geen verschillen naar culturele herkomst.
- Van degenen die bekend zijn met de formulierenbrigade, weet 60% op welke manier zij hier hulp van kunnen krijgen. Er zijn geen significante verschillen naar culturele herkomst, inkomen en problematisch ervaren schuldenlast.
- In totaal weet 5% van alle Alkmaarders van 18 jaar en ouder hoe ze hulp van de formulierenbrigade kunnen krijgen.

Reactie sector Samenleving

Enkele maanden voor het onderzoek plaatsvond, is de formulierenbrigade van start gegaan. Het is dan niet verwonderlijk dat 'slechts' 10% van de Alkmaarders hier mee bekend is. Het verdient aanbeveling deze voorziening, evenals de regelingen voor minima, onder de aandacht van de Alkmaarse burger te blijven brengen. De resultaten van dit onderzoek kunnen daarom gezien worden als een nulmeting. In latere metingen kan gevolgd worden hoe de voortgang van de bekendheid is gevorderd.

¹ Laag inkomensniveau: minder dan € 1350,- per maand Het inkomensniveau is gebaseerd op het gezamenlijke netto inkomen per maand van het hele huishouden. Het gaat dus niet om het persoonlijk inkomen van de respondent.

Inleiding

De gemeente Alkmaar kent in het kader van het minimabeleid een aantal speciale regelingen, zoals een collectieve ziektekostenverzekering (AZG), een bijdrage aan de vergoeding van indirecte schoolkosten voor kinderen op het voortgezet onderwijs, de bijzondere bijstand, de langdurigheidtoeslag en inkomensondersteunende maatregelen vanuit de WMO. De sector Samenleving wil graag weten met welke van de regelingen burgers bekend zijn.

Ook wil de gemeente weten hoe burgers aan de informatie over deze regelingen zijn gekomen. Indien men geen aanvraag heeft ingediend voor een regeling, wil de gemeente weten wat daarvan de reden is. Voor de vragenlijst wordt verwezen naar bijlage 1.

Naast deze regelingen kent de gemeente sinds januari 2009 een zogenaamde formulierenbrigade die mensen helpt bij het indienen van aanvragen voor allerlei regelingen. De vraag is of burgers hiermee bekend zijn en of zij weten hoe zij de hulp van de formulierenbrigade kunnen krijgen. Voor de vragenlijst wordt verwezen naar bijlage 1.

Het omnibusonderzoek 2009 is uitgevoerd in acht gemeenten in de regio Noord-Kennemerland². Er waren zowel onderzoeksobjecten die in alle regiogemeenten aan de orde kwamen als objecten die alleen op Alkmaar of alleen op een andere gemeente van toepassing waren. Voor de Alkmaarse versie van het omnibusonderzoek is een steekproef getrokken van 400 personen van 18 jaar en ouder per wijk. Hierdoor kunnen per wijk representatieve uitspraken worden gedaan. In Alkmaar zijn de enquêtes door enquêteurs bij de mensen thuis gebracht en opgehaald. De respondenten ontvingen van tevoren een brief van B&W waarin de enquête werd aangekondigd. Het veldwerk voor het omnibusonderzoek 2009 heeft plaatsgevonden in april 2009. De respons op het omnibusonderzoek 2008 bedroeg 72% (2281 van de 3149³ uitgezette enquêtes zijn ingevuld geretourneerd). Dit hoge responspercentage staat garant voor het trekken van betrouwbare conclusies.

Leeswijzer

In de rapportage wordt regelmatig gesproken over het 'inkomensniveau'⁴. Dit inkomensniveau is gebaseerd op het gezamenlijke netto inkomen per maand van het hele huishouden. Het gaat dus niet om het persoonlijk inkomen van de respondent.

² Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijp, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Schermer.

³ Dit is de netto steekproef. Deze is gelijk aan de bruto steekproef (3200 personen), minus de onjuist gebleken adres- en persoonsgegevens (denk hierbij aan verhuizingen, sterfgevallen enz.).

⁴

Laag inkomen	: minder dan € 1350,= per maand
Gemiddeld inkomen	: vanaf € 1350,= tot € 3050,= per maand
Hoog inkomen	: vanaf € 3050,= per maand

Regelingen voor minima

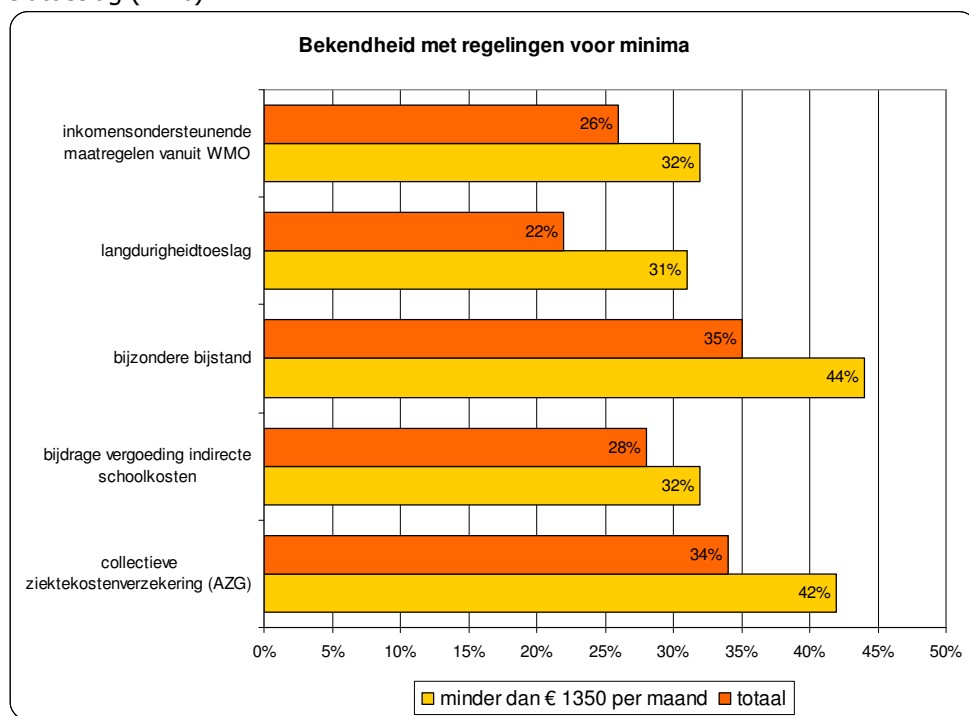
Bekendheid met de regelingen voor minima

De vraag naar bekendheid en gebruik van de speciale regelingen voor minima werd ingeleid met de volgende tekst: " De gemeente Alkmaar heeft voor mensen met een laag inkomen een aantal speciale regelingen. Met welke van de onderstaande regelingen bent u bekend, welke heeft u wel eens aangevraagd en van welke maakt u nu ook daadwerkelijk gebruik?" Het gaat hier om regelingen als een collectieve ziektekostenverzekering (AZG), een bijdrage aan de vergoeding van indirecte schoolkosten voor kinderen op het voortgezet onderwijs, de bijzondere bijstand, de langdurigheidtoeslag en inkomensondersteunende maatregelen vanuit de WMO.

De sector Samenleving beschikt over betrouwbaardere gegevens over het gebruik van de regelingen voor minima dan het omnibusonderzoek kan leveren. Besloten is om de resultaten over het *gebruik* niet in deze rapportage op te nemen, maar de presentatie van de resultaten te beperken tot de *bekendheid* met de regelingen.

Bekendheid met regelingen voor minima

De bijzondere bijstand (35%) en de ziektekostenverzekeringregeling van AZG (34%) zijn onder alle Alkmaarders van 18 jaar en ouder het bekendst, gevolgd door de 'bijdrage vergoeding indirecte schoolkosten' (28%), de inkomensondersteunende maatregelen vanuit WMO (26%) en de langdurigheidtoeslag (22%).

Het ligt voor de hand dat de bekendheid met deze regelingen hoger is onder de Alkmaarders met een inkomensniveau van minder dan € 1350 per maand⁵. Ook bij deze groep is de bijzondere bijstand (44%) en de ziektekostenverzekeringregeling van AZG (42%) het bekendst gevolgd door de 'bijdrage vergoeding

⁵ Het inkomensniveau is gebaseerd op het gezamenlijke netto inkomen per maand van het hele huishouden, exclusief vakantiegeld en kinderbijslag. Het gaat dus niet om het persoonlijk inkomen van de respondent.

indirecte schoolkosten' (32%), de inkomensondersteunende maatregelen vanuit WMO (eveneens 32%) en de langdurigheidtoeslag (31%).

Hoe bent u aan de informatie over deze regeling(en) gekomen?

De meeste mensen die bekend zijn met één of meer van de regelingen voor minima kennen deze (o.a.) 'van horen zeggen' (37%) en van de Alkmaarse Stadskrant (25%). De overige informatiebronnen scoren lager dan 10% zoals de betreffende folder (8%), de website van de gemeente Alkmaar (8%), een andere instantie dan de gemeente (7%), de Nieuwsbrief van Sociale Zaken (6%), persoonlijk contact met ambtenaren (5%) en de lokale radio (2%). 11% noemt een andere bron en 18% weet niet meer waar men de regelingen van kent. Als men een andere bron noemt, dan is dat meestal via werk of beroep.

Hoe bent u aan die informatie gekomen?*

	aantal	%
van horen zeggen	306	37%
Alkmaarse Stadskrant	211	25%
folder	70	8%
website van de gemeente Alkmaar	64	8%
andere instantie dan gemeente	59	7%
Nieuwsbrief van Sociale Zaken	49	6%
persoonlijk contact met ambtenaren	44	5%
lokale radio	19	2%
andere bron	89	11%
weet niet	153	18%
Totaal**	836	127%

* Gevraagd aan respondenten die bekend zijn met minimaal één van de regelingen.

** Meerdere antwoorden mogelijk.

Waarom heeft u geen regeling aangevraagd?

Van degenen die bekend zijn met de regelingen voor minima, zegt 15% dat de vraag waarom men geen regeling heeft aangevraagd niet op hen van toepassing is omdat ze al een van de regelingen hebben aangevraagd. Deze respondenten blijven in onderstaande tabel buiten beschouwing.

Waarom heeft u geen regeling aangevraagd?*

	inkomen < € 1350 per maand		totaal	
	aantal	%	aantal	%
geen recht op gezien hoogte van inkomen	37	29%	490	69%
weet niet of ik daar recht op heb	53	42%	147	21%
weet niet hoe ik dat moet aanvragen	21	17%	39	6%
aanvraagprocedure te ingewikkeld	18	14%	33	5%
anders	13	10%	47	7%
Totaal**	128	112%	756	108%

* Gevraagd aan respondenten die bekend zijn met minimaal één van de regelingen.

**Meerdere antwoorden mogelijk.

Ruim tweederde (69%) van de degenen die *geen* aanvraag hebben gedaan noemt (o.a.) als reden dat ze er gezien de hoogte van het inkomen geen recht op hebben. Degenen met een laag inkomen (minder dan € 1350 per maand) noemen deze reden minder vaak (29%).

Een vijfde weet niet of men recht op (een van) de regeling(en) heeft; onder de lage inkomensgroep is dit percentage beduidend hoger, namelijk 42%. Ook weet laatstgenoemde groep vaker dan gemiddeld niet hoe ze een regeling moeten aanvragen (17% tegen 6% gemiddeld) en vindt men de aanvraagprocedure te ingewikkeld (14% tegen 5% gemiddeld). In totaal noemt 7% een andere reden, waarbij het merendeel opmerkt dat een aanvraag niet nodig is.

De formulierenbrigade

De gemeente Alkmaar heeft sinds januari 2009 een formulierenbrigade om mensen te helpen bij hun aanvraag voor allerlei regelingen. Aan alle respondenten is gevraagd of men hiermee bekend is.

Bent u bekend met deze formulierenbrigade?

10% van de Alkmaarders van 18 jaar en ouder is bekend met de formulierenbrigade die enkele maanden vóór het onderzoek van start is gegaan.

Respondenten met een laag inkomen (14%) resp. met een problematisch ervaren schuldenlast (17%) zijn hier vaker dan gemiddeld bekend mee. Er zijn geen verschillen naar culturele herkomst.

Is bekend met formulierenbrigade

	laag inkomensniveau	problematisch ervaren schuldenlast	gemiddeld
ja	14%	17%	10%
nee	86%	83%	90%
Totaal	100%	100%	100%

Weet u hoe u hulp van de formulierenbrigade kunt krijgen?

Van degenen die bekend zijn met de formulierenbrigade, weet 60% op welke manier zij hier hulp van kunnen krijgen. Er zijn geen significante verschillen naar culturele herkomst, inkomen en problematisch ervaren schuldenlast. Van alle Alkmaarders van 18 jaar en ouder, bekend of niet bekend met de regelingen voor minima, weet 5% hoe ze hulp van de formulierenbrigade kunnen krijgen.

Bijlage 1. De vragenlijst**Gemeentelijk minimabeleid**

De gemeente Alkmaar heeft voor mensen met een laag inkomen een aantal speciale regelingen.

1. Met welke van de onderstaande regelingen bent u bekend, welke heeft u wel eens aangevraagd en van welke maakt u nu ook daadwerkelijk gebruik?

	ben er bekend mee	heb het ook aangevraagd	maak er gebruik van
collectieve ziektekostenverzekering (AZG)	☐	☐	☐
indirecte schoolkosten (voor kinderen op het voortgezet onderwijs)	☐	☐	☐
bijzondere bijstand	☐	☐	☐
langdurigheidtoeslag	☐	☐	☐
inkomensondersteunende maatregelen vanuit de WMO	☐	☐	☐

Indien u met geen enkele van deze regelingen bekend bent, kunt u doorgaan naar vraag 4.

2. Als u bekend bent met (een van) deze regelingen, hoe bent u aan de informatie daarover gekomen?

Meer dan één antwoord mogelijk

- Alkmaarse Stadskrant
- folder
- lokale radio
- Nieuwsbrief van Sociale Zaken
- website van de gemeente Alkmaar (www.alkmaar.nl)
- persoonlijk contact met ambtenaren van de gemeente
- andere instantie
- van horen zeggen
- een andere bron, namelijk →
- weet niet (meer)

3. Als u geen aanvraag heeft ingediend voor (een van) deze regelingen, kunt u aangeven waarom niet?

Meer dan één antwoord mogelijk

- n.v.t., ik heb *wel* een van de genoemde regelingen aangevraagd
- daar heb ik geen recht op, gezien de hoogte van mijn inkomen
- weet niet of ik daar recht op heb
- weet niet hoe ik dat moet aanvragen
- ik vind de aanvraagprocedure te ingewikkeld
- anders, namelijk: →

De gemeente Alkmaar heeft een formulierenbrigade om mensen te helpen bij hun aanvraag voor een van de bovengenoemde regelingen.

4. Bent u bekend met deze formulierenbrigade?

- ja
- nee → ga door naar het volgende onderwerp

5. Weet u hoe u die hulp van de formulierenbrigade kunt krijgen?

- ja
- nee